6

Sousoší sv. Jana Nepomuckého

KATALOGOVÉ ČÍSLO	1000144051
KRAJ	Jihomoravský kraj
OKRES	Znojmo
OBEC S ROZŠÍŘ. PŮSOBNOSTÍ	Znojmo
OBEC	Šatov
ČÁST OBCE	Šatov
KATASTRÁLNÍ UZEMÍ	Šatov
NÁZEV OBJEKTU V GIS	sousoší sv. Jana Nepomuckého
TYP	sousoší
KATEGORIE	objekt
SLOH	baroko
VZNIK	1738 až 1743
TECHNIKA	kamenosochařská
MATERIÁL	vápenec

ANOTACE

Sousoší sv. Jana Nepomuckého s náročně utvářeným podstavcem, vynikající dílo barokního sochařství, umístěné na křižovatce na kraji náměstí, poblíž farního kostela sv. Martina.

DĚJINY

Sousoší sv. Jana Nepomuckého, které tvoří nepřehlédnutelnou dominantu travnatého prostranství nedaleko farního kostela sv. Martina, bylo zhotoveno ve druhé čtvrtině 18. století z finančních prostředků manželů Gabriela a Sabiny Schilerových. Sousoší je datováno chronogramem v nápisu na zadní straně soklu, jehož interpretace však není jednoznačná. Pokud chronogram sečítáme pouze v první šestiřádkové části nápisu, vychází na rok 1738. Pokud k chronogramu přičítáme i poněkud nejednoznačné písmeno V na posledním řádku nápisu (SABINA VXOR, tj. Sabina manželka), vychází součet na rok 1743. Vzhledem k tomu, že v nápise zmiňovaný Gabriel Schiler (rektor bratrstva Božího Těla) zemřel v květnu roku 1742 ve věku 46 let, muselo sousoší vzniknout buď v roce 1738, kdy byli oba manželé ještě naživu, nebo být roku 1743 vyhotoveno z jeho pozůstalosti prostřednictvím Schillerovy ovdovělé ženy Sabiny, která svého muže přežila o dva roky (MZA Brno, E 67 Sbírka matrik, kniha č. 14644, Šatov, zemřelí 1734–1761).

POPIS

Mimořádně bohatý barokní skulpturální celek tvoří trojboký sokl a sousoší sv. Jana Nepomuckého s anděly. Monument ohraničuje šest kamenných patníků spojených kovaným řetězem. Vysoký trojboký sokl má konkávně vpadlé stěny a prostorově předstoupené zkosené rohy, na nichž jsou připojena stlačená volutová křídla. Nahoře je ukončen vyloženou profilovanou římsou. Nárožní plochy volutových křídel pokrývá reliéfní dekor s motivy akantových listů a zalamované pásky a zvonečku, vyplňujících vpadlá kasulovitá zrcadla. Stěny soklu člení vpadlá pole kasulového tvaru, nesoucí reliéfy světců a oslavný nápis sv. Jana Nepomuckého, který je označen jako „pražský" a jména donátorů. V prvním poli se nachází reliéf sv. Martina, patrona místního farního kostela, zobrazeného jako biskupa s mitrou a berlou, dělící se o plášť s klečícím žebrákem. Pod reliéfem latinský nápis kapitálou: „S.MARTINE". Ve druhém poli je zobrazen sv. Donát s mučednickou palmovou ratolestí, opět označený latinským nápisem kapitálou: „ST. DO[N]ATI". Ve třetím poli na zadní straně podstavce se nachází rytý, černě zdůrazněný latinský nápis kapitálou: „MAGNO DEO / AC / SANCTO EX VERO / POSVERVNT VOTO / PATRONO SVO / IOANNI PRAGENSI / GABRIEL SCHILERR / ET / SABINA VXOR //. Do spodní vyduté části zasahuje reliéfní půlkruh s německým přípisem o pozdější obnově: „RENOVIRT/ 1901//".

Na soklu spočívá nízký plintus, na němž je osazen vysoký oblačný sloup nepravidelných forem, jenž je podpírán dvěma velkými anděly a dekorován několika putti a okřídlenými andílčími hlavičkami. Poloklečící postavy andělů s velkými rozevřenými křídly podpírají oblačný sloup, jakoby na něm zvedaly sv. Jana k nebesům, jejich tváře jsou obráceny vzhůru ke světci. Na vrcholu oblačného sloupu pak na samostatném oblaku klečí spolu s malým andělíčkem sv. Jan Nepomucký v kanovnickém oděvu, vysoko pozvedající krucifix ve zdvižené levé ruce - toto gesto světce potrhuje expresivní vertikální kompozici celého sousoší. Hlava sv. Jana je ukloněna vlevo směrem ke kříži, tvář s typizovanými rysy s výrazně vystouplými lícními kostmi lemují zvlněné vlasy a vousy. Kolem hlavy kovová gloriola s hvězdami. Sousoší s invenční ikonografií se vyznačuje mistrovskou modelací postav, dynamickou kompozicí a silnou emocionální působivostí.

POPIS PAMÁTKOVÉ HODNOTY

Kvalitní barokní sochařské dílo, bohatě umělecky a ikonograficky ztvárněné, včetně náročně komponovaného podstavce, představuje cenný příklad barokní plenérové skulptury s vysokou hodnotou uměleckou, historickou a krajinotvornou, dotvářející specifickou sídelní a kulturní krajinu jižního Znojemska.

PAMÁTKOVÁ OCHRANA

• kulturní památka rejst. č. ÚSKP 32469/7-6772 - sousoší sv. Jana Nepomuckého

Fáze ochrany: památkově chráněno

Chráněno: od 3. 5. 1958

Zobrazit na mapě

S
V
Z
J
Daniž
Šatov
Daniž
Daniž
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19